

L'Urgell, 1209

Ni les gestions prop d'Innocenci III ni les pregàries, ni tan sols el dejuni que el comte Ramon de Tolosa havia iniciat públicament, res no va poder apaivagar les ganes del papar d'exterminar els càtars, que confluïen amb les ganes dels països de llengua d'oïl d'envair els comtats del sud. Ens ho havia repetit el comte aquells dies: "La croada és una excusa".

Fos o no fos una excusa, l'exèrcit croat va sortir de l'Illa de França per baixara poc a poc cap a migdia. Pel que ens deien, l'exèrcit inicial s'incrementava amb homes dels diversos llocs que els croats travessaven. "Arrepleguen els lladres i els indigents", corria per tot arreu.

Les nostres forces, unides a les de Ramon de Tolosa, havien acampat als afores de Valençà. Disposàvem d'un cert temps abans que els croats no arribessin als comtats occitans, i per això el rei en Pere va sortir cap a les terres d'Aragó i va deixar una host amb Ramon VI. Jo vaig seguir-lo un tros. Havia d'anar a casa els comtes d'Urgell abans no comencés la lluita.

–Tornaré aviat–va dir-me el comte quan ens vam separar. I va posar el cavall al trot.

Amb el Senyal, el jove cavall del Pirineu, vaig seguir el meu camí cap a Balaguer amb el desig de visitar les meves possessions de Juneda, ben aconduïdes pel meu fill Ramon, i de seguida em vaig plantar a l'esplanada urgellenca. En veure les terres encara d'hivern, amb els sembrats que començaven a apuntar, vaig saber que era a casa.

El camí que havia fer m'havia ajudat a oblidar el gran plet pel país d'Oc per imbuir-me el pensament amb el meu Urgell aïmat, que ara se m'estenia davant

els ulls sota la carícia de l'alba. I el contrast entre el que acabava de deixar i aquella quietud de poble en pau, amb pagesos escampats, amb carros que travessaven els camins d'hivern, amb xops despullats de fulles, amb brots que en tensaven les branques reviscolades, tota aquella serenor em va penetrar el cor amb la saó de la placidesa.

Vaig posar el Senyal al pas. Respirava la coneguda olor de la terra. Tan igual i tan diferent dels camins argilosos d'Oc. Els camins prop dels sembrats m'eren amics coneguts, i la pau activa que em prenia tenia alguna cosa en comú amb l'experiència de plenitud dins les naus arrodonides dels temples.

Bé prou coneixia les turbulències soterrades, les enganxades de segles entre les famílies urgellenques, amagades sota una dolça aparença. Tanmateix encara no havia desembeinat l'espasa des que havia trepitjat el meu estimat Urgell. I el cavall semblava sentir la meva joia, perquè va agafar el trot alegre i petit, com si volgués jugar amb el terra.

Assumpció Cantalozella.